

Nghiên cứu Tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác cán bộ phục vụ giảng dạy bộ môn Tư tưởng Hồ Chí Minh

Vũ Thị Mai*

*ThS. Trường Cao đẳng Sư phạm Nam Định

Received: 25/12/2023; Accepted: 05/01/2024; Published: 12/01/2024

Abstract: Staff work plays a decisive role in building and improving the quality of the team staff. The quality of management staff is a key factor determining the quality of implementation of the Party's guidelines and guidelines, the State's policies and laws, and the political tasks of localities, agencies and units. In this article, the author delves into Ho Chi Minh's thoughts on the issue of cadres, cadre training and the meaning of that point of view in the current period in our country.

Keyword: Ho Chi Minh, staff, training staff.

1. Đặt vấn đề

Quan điểm về vấn đề cán bộ và đào tạo cán bộ là một bộ phận cấu thành hệ thống tư tưởng Hồ Chí Minh. Ngay từ những ngày đầu lãnh đạo cách mạng, chủ tịch Hồ Chí Minh luôn chú trọng đến vấn đề này nhằm xây dựng được đội ngũ cán bộ vừa hồng vừa chuyên, có năng lực lãnh đạo, biết tổ chức quần chúng thực hiện tốt nhiệm vụ cách mạng của đất nước. Quan điểm ấy đến nay vẫn có tính thời sự và có giá trị lý luận, giá trị thực tiễn sâu sắc.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Quan điểm của Hồ Chí Minh về cán bộ

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, “Cán bộ là cái dây chuyền của bộ máy. Nếu dây chuyền không tốt, không chạy thì động cơ dù tốt, dù chạy, toàn bộ máy cũng tê liệt. Cán bộ là những người đem chính sách của Chính phủ, của Đoàn thể thi hành trong nhân dân, nếu cán bộ dở thì chính sách hay cũng không thể thực hiện được” (Hồ Chí Minh toàn tập, tập 5, 2011, tr.68). Trong tác phẩm “Sửa đổi lối làm việc”, Người khẳng định “cán bộ là cái gốc của mọi công việc” (Hồ Chí Minh toàn tập, tập 5, 2011, tr.309).

Vì vậy, người cán bộ phải có đạo đức cách mạng. Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn đề cao đạo đức của người cán bộ cách mạng. Cán bộ chỉ có giác ngộ chính trị chưa đủ, mà còn phải thâm nhuần, tu dưỡng đạo đức cách mạng. Người coi đạo đức là nền tảng, là cái gốc của người cách mạng: “Cây phải có gốc, không có gốc thì cây héo. Người cách mạng phải có đạo đức, không có đạo đức thì dù tài giỏi đến mấy cũng không lãnh đạo được nhân dân. Vì muốn giải phóng cho dân tộc, giải phóng cho loài người là một công việc to tát mà tự mình không có đạo đức, không có căn bản, tự mình hủ hóa, xấu xa thì còn làm nổi việc gì?” (Hồ Chí

Minh toàn tập, tập 5, 2011, tr.292). “Đức” của người cán bộ cách mạng thể hiện ở chuẩn mực: Trung với nước, hiếu với dân. Đó là lòng trung thành đối với Đảng, với Tổ quốc, với Nhân dân và với chế độ xã hội chủ nghĩa. Đức của cán bộ còn được thể hiện ở sự trong sáng, trung thực, không cơ hội, thực hiện cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; gắn bó với Nhân dân, luôn khiêm tốn, giản dị, cầu thị; luôn có tinh thần đoàn kết, thương yêu, giúp đỡ lẫn nhau. Người đặt ra 5 yêu cầu đối với cán bộ: 1) *Minh đối với mình:* Đứng tự mãn, tự túc; nếu tự mãn, tự túc thì không tiến bộ. Phải tìm học hỏi cầu tiến bộ. Đứng kiêu ngạo, học lấy cái hay của người ta. Phải siêng năng, tiết kiệm; 2) *Đối với đồng chí:* Thân ái với nhau, nhưng không che đậy những điều dở; không nên tranh giành ảnh hưởng của nhau; không nên ghen ghét, đố kỵ và khinh kè không bằng mình; 3) *Đối với công việc:* Trước hết, phải nghĩ cho kỹ, có việc làm trước mắt thành công nhưng thất bại về sau. Có việc địa phương này làm có lợi nhưng hại cho địa phương khác; 4) *Đối với nhân dân:* Phải nhớ Đoàn thể làm việc cho dân, Đoàn thể mình mạnh hay yếu là ở dân. Dân nghe theo là mình mạnh. Hiểu nguyện vọng của dân, sự cực khổ của dân. Hiểu tâm lý của dân, học sáng kiến của dân. Có những việc dân không muốn mà phải làm như tản cư, nộp thuế, những việc ấy phải giải thích cho dân rõ. Muốn cho dân phục phải được dân tin, muốn cho dân tin phải thanh khiết; 5) *Đối với Đoàn thể:* Khi vào Đoàn thể, tự do cá nhân phải bỏ. Phải tuyệt đối phục tùng mệnh lệnh của Đoàn thể. Phải tuyệt đối trung thành. Không được báo cáo láo như: Làm thành một việc thì phóng đại, thất bại thì giấu đi Hồ Chí Minh toàn tập, tập 5, 2011, tr.68-69).

Bên cạnh đó, chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định

chủ nghĩa cá nhân là gốc của tình trạng suy thoái đạo đức cách mạng. Người ví chủ nghĩa cá nhân là một thứ “vi trùng rất độc, do đó mà sinh ra các thứ bệnh hết sức nguy hiểm” (Hồ Chí Minh toàn tập, tập 5, 2011, tr.295) như: bệnh quan liêu, bệnh tham lam, bệnh kiêu ngạo, bệnh lười biếng, thiếu kỷ luật, óc hẹp hòi, óc địa phương, kéo bè kéo cánh... Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, đạo đức cách mạng của người cán bộ phải được thường xuyên rèn giũa, tu dưỡng bền bỉ suốt đời.

Để hoàn thành tốt nhiệm vụ của mình, người cán bộ phải có tài. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, tài của người cán bộ cách mạng là năng lực của họ được biểu hiện bằng hiệu suất, hiệu quả hoạt động trong một lĩnh vực thực tiễn nào đó. Theo Người, để có được tài năng, người cán bộ cách mạng cần phải tích cực học tập, kiên trì rèn luyện, phải thực hiện lời dạy của Lênin “Học, học nữa, học mãi”.

Theo chủ tịch Hồ Chí Minh, đức và tài phải luôn gắn bó chặt chẽ, quan hệ biện chứng với nhau trong nhân cách của người cán bộ cách mạng. Trong mối quan hệ giữa đạo đức và tài năng thì đức là gốc của tài. Cán bộ lãnh đạo, quản lý phải thực sự là người “đủ đức, đủ tài”, “chí công vô tư” trong việc giúp đỡ, dìu dắt cán bộ để họ ngày càng tiến bộ về đạo đức, chuyên môn và hiệu quả công việc.

3. Quan điểm của Hồ Chí Minh về đào tạo cán bộ

Trong tác phẩm “Sửa đổi lối làm việc”, chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định “huấn luyện cán bộ là công việc gốc của Đảng”. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã trình bày nhiều luận điểm khoa học về công tác đào tạo, huấn luyện cán bộ, đó là phải tập trung giải quyết được các vấn đề sau đây:

Thứ nhất, từ trước đến nay, đoàn thể đã huấn luyện được mấy người? Qua báo cáo có thể nắm được số lượng nhưng không thể chạy theo số lượng mà quên đi chất lượng. Nếu thế thì việc huấn luyện còn hữu danh vô thực, làm chi cốt nhiều mà không thiết thực chu đáo.

Thứ hai, huấn luyện ai? Cần phải xác định rõ đối tượng để công tác huấn luyện đạt được mục tiêu đề ra. Đối tượng huấn luyện theo Chủ tịch Hồ Chí Minh là cán bộ, hội viên của đoàn thể, cán bộ các ngành chuyên môn của chính quyền, nhân dân.

Thứ ba, ai huấn luyện? Không phải ai cũng huấn luyện được. Người huấn luyện của đoàn thể phải làm kiểu mẫu về mọi mặt: tư tưởng, đạo đức, lối làm việc. Người huấn luyện phải học thêm mãi thì mới làm được công việc huấn luyện của mình. Lênin khuyên

chúng ta: “Học, học nữa, học mãi”. Mỗi người đều phải ghi nhớ và thực hành điều đó, những người huấn luyện lại càng phải ghi nhớ hơn ai hết.

Thứ tư, huấn luyện gì? Cần phải huấn luyện về lý luận, công tác, văn hóa và chuyên môn. Phải dạy lý luận Mác - Lênin cho mọi người. Học lý luận không phải để nói mép nhưng biết lý luận mà không thực hành là lý luận suông. Học là để áp dụng vào việc làm. Làm mà không có lý luận thì không khác gì đi mò trong đêm tối, vừa chậm chạp vừa hay vấp vấp. Có lý luận thì mới hiểu được mọi việc trong xã hội, trong phong trào để chủ trương cho đúng, làm cho đúng. Ngoài lý luận phải dạy công tác, dạy văn hoá cho những đồng chí kém văn hoá để giúp cho họ tiến bộ về lý luận, công tác. Mỗi người phải biết một nghề để sinh hoạt. Riêng về cán bộ, ai lãnh đạo trong ngành hoạt động nào thì phải biết chuyên môn về ngành ấy...

Thứ năm, huấn luyện thế nào? Theo Người, việc cốt yếu là phải làm cho người học hiểu thấu vấn đề, cốt thiết thực, chu đáo hơn tham nhiều; huấn luyện từ dưới lên trên, phải lấy người ở cấp dưới lên huấn luyện rồi trở lại cấp dưới để họ huấn luyện cho cấp dưới nữa; phải gắn liền lý luận với công tác thực tế; huấn luyện phải nhằm đúng nhu cầu; huấn luyện phải chú trọng việc cải tạo tư tưởng.

Thứ sáu, về tài liệu huấn luyện. Trước hết phải lấy những tài liệu về chủ nghĩa Mác - Lênin làm gốc. Nhưng tài liệu phải lựa chọn, xếp đặt lại vì trình độ người học không đều nhau, cần có tài liệu thích hợp với từng hạng. Ngoài những tài liệu về chủ nghĩa Mác - Lênin còn có những tài liệu thiết thực, những chỉ thị, nghị quyết, luật, lệnh của đoàn thể và Chính phủ đều là những tài liệu cần phải học tập nghiên cứu.

Bên cạnh đó, Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng yêu cầu cán bộ, đảng viên phải phát huy tinh thần tự học, học để sửa chữa tư tưởng, tu dưỡng đạo đức cách mạng, học để tin tưởng và học để hành.

Trong đào tạo, huấn luyện, Người luôn đặc biệt quan tâm là học ở đâu? Theo Người, ngoài việc học ở trường, học ở sách vở, học lẫn nhau thì cần phải học ở nhân dân. Người cũng chỉ ra một số khuyết điểm cần sửa chữa trong công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, đó là “dạy chính trị thì mênh mông mà không thiết thực, học rồi không dùng được”, huấn luyện nhiều nội dung mà hiệu quả ít, tham làm nhiều mà làm không chu đáo, không biết “quý hồ tinh, bất quý hồ đa”. Rõ ràng nhất là trong việc mở lớp huấn luyện, đó là lớp quá đông, việc dạy và học ít kết quả vì trình độ lý luận của người học chênh lệch nên thu nhận không đều, trình độ công tác thực tế của người học cũng khác nhau

nên chương trình không sát; mở lớp lung tung, vì mở nhiều lớp nên thiếu người giảng, thiếu người giảng thì học viên đâm chán nản. Vì thế, phải hợp lý hóa, nghĩa là: Mở lớp nào cho ra lớp ấy; lựa chọn người dạy và người đến học cho cẩn thận; đừng mở lớp lung tung.

Theo chủ tịch Hồ Chí Minh, để huấn luyện được cán bộ thì khâu lựa chọn cán bộ là khâu đầu tiên và rất quan trọng. Khi lựa chọn cán bộ để đưa đi đào tạo, huấn luyện phải dựa theo các tiêu chí: “Những người đã tỏ ra rất trung thành và hăng hái trong công việc, trong lúc đấu tranh; những người liên lạc mật thiết với dân chúng, hiểu biết dân chúng; những người có thể phụ trách giải quyết các vấn đề, trong những hoàn cảnh khó khăn” (Hồ Chí Minh toàn tập, tập 5, 2011, tr.313).

2.3. Giá trị của tư tưởng Hồ Chí Minh trong đào tạo đội ngũ cán bộ ở giai đoạn hiện nay

Thực tế trong những năm qua, với quan điểm cán bộ là “then chốt của then chốt”, rất nhiều văn bản, quy định, nghị quyết của Đảng về công tác cán bộ được ban hành nhằm hoàn thiện văn bản pháp lý về công tác cán bộ cũng như ngăn chặn những lỗ hổng trong công tác này. Năm 2018, tổng kết 20 năm thực hiện Nghị quyết Trung ương 3 khóa VIII về Chiến lược cán bộ, Hội nghị Trung ương 7 khóa XII đã ban hành Nghị quyết 26 về tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược, đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ với những quan điểm, mục tiêu mới và toàn diện. Trong đó, Nghị quyết 26 đặt mục tiêu đến năm 2020 sẽ hoàn thiện cơ chế kiểm soát quyền lực; kiên quyết xóa bỏ tệ chạy chức, chạy quyền; ngăn chặn và đẩy lùi tình trạng suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong cán bộ, đảng viên. Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng khẳng định, phải: “Tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức có đủ phẩm chất, năng lực, uy tín, phục vụ nhân dân và sự phát triển của đất nước...; có cơ chế lựa chọn, đào tạo, thu hút, trọng dụng nhân tài... Đồng thời, có cơ chế sàng lọc, thay thế kịp thời những người không hoàn thành nhiệm vụ, vi phạm pháp luật, đạo đức công vụ, đạo đức nghề nghiệp, bị xử lý kỷ luật, không còn uy tín đối với nhân dân” (Đảng Cộng sản Việt Nam, Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, 2021, t. I, tr. 178-179). Đại hội XIII của Đảng cũng xác định: Phải thấm nhuần sâu sắc quan điểm công tác cán bộ là nhiệm vụ “then chốt” của công tác xây dựng Đảng, có liên quan đến sự sống còn của Đảng và vận mệnh của chế độ; cán bộ là cái gốc của mọi công việc, là nhân tố quyết định sự thành bại của cách mạng.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đã đạt được, vẫn còn một số hạn chế, khuyết điểm là: Để xây dựng đội ngũ cán bộ của Đảng, nhất là đội ngũ cán bộ cấp chiến lược và người đứng đầu, cần thấm nhuần hơn nữa tư tưởng Hồ Chí Minh về cán bộ, lựa chọn và đào tạo, huấn luyện cán bộ, cần chú trọng đến những giải pháp sau:

Một là, không ngừng trau dồi, rèn luyện bản lĩnh, phẩm chất của người cán bộ quản lý, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ thời kỳ mới.

Bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức cách mạng là yêu cầu cơ bản của người cán bộ, đảng viên. Theo đó, nhiệt tình cách mạng phải đi liền với tinh thần trách nhiệm và ý thức tổ chức kỷ luật cao; cán bộ cấp chiến lược, người đứng đầu phải công minh, khách quan, trung thực, “thấu lý đạt tình”; kiên quyết bảo vệ cái đúng, đấu tranh với những quan điểm sai trái, lệch lạc; tác phong làm việc khoa học, sâu sát, cụ thể, không chủ quan, kiêu ngạo, qua loa. Cán bộ cấp chiến lược, người đứng đầu phải luôn có quan điểm toàn diện, khách quan, lịch sử cụ thể, loại bỏ động cơ cá nhân hoặc chạy theo tình cảm riêng tư và đặc biệt không bị chi phối bởi bất cứ áp lực nào.

Hai là, thực hiện tốt công tác quy hoạch, đào tạo và bồi dưỡng cán bộ.

Công tác quy hoạch cán bộ phải xuất phát từ nhiệm vụ chính trị và từ thực trạng đội ngũ cán bộ để xây dựng quy hoạch, bảo đảm tính khoa học, tính kế thừa liên tục và vững chắc. Công tác quy hoạch phải gắn với đào tạo, bồi dưỡng toàn diện, thiết thực cả về lý luận và thực tiễn; chú trọng đào tạo chuyên sâu, kết hợp nhiều hình thức, biện pháp; gắn đào tạo, bồi dưỡng với sử dụng cán bộ; thực hiện đầy đủ, kịp thời các chế độ, chính sách đối với cán bộ; quan tâm đến cơ chế thu hút người tài...

3. Kết luận

Quan điểm của Hồ Chí Minh về công tác cán bộ cho đến nay vẫn còn nguyên giá trị. Do vậy, chúng ta cần phải tiếp tục nghiên cứu, vận dụng tư tưởng và những chỉ dạy của Người vào việc xây dựng đội ngũ cán bộ, thực hiện thành công Chiến lược cán bộ của Đảng, xây dựng đội ngũ cán bộ ngang tầm nhiệm vụ đáp ứng yêu cầu của cách mạng trong giai đoạn hiện nay.

Tài liệu tham khảo

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, NXB Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
2. Hồ Chí Minh, *Toàn tập (tập 4, 5, 9, 10)*, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội (2011).